

SLAVA PRVEMU MAJNIKU!

Izšlo vsak dan razen nedelj in praznikov.
—
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravljalni prostori: 2657 S. Lawndale av.
Office of publication: 2657 S. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XV.

Cena lista je 25.00.

Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., petek, 28. aprila (April 28) 1922.

Subscription \$5.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 100.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Prvi maj.

Več ko trideset let je prvi maj dan demonstracij in manifestacij zavednega delavstva po vsem svetu. Že trideset let delavci — slasti v Evropi — počivajo na ta dan, korakajo v množicah vrstah po ulicah vseh industrijskih mest, se shajajo na javnih shodi in demonstrirajo za program svojih pravičnih zahtev.

Prvi je bil prvi majnik namenjen manifestacijam za osemurni delavnik. "Osem ur dela, osem ur zabave in šole in osem ur počitka!" je bil moto, ki ga je proklamiral mednarodni socialistični zbor v Parizu l. 1889, ko je določil prvi maj delavskim praznikom.

Ali danes, čez trideset let, je osemurni delavnik le majhen del tega, kar zahtevajo delavci. Ponekod ga še imajo; v Ameriki ga imamo v nekaterih industrijah, v Evropi pa velja za celo državo, kjer je bil vsakomur v parlamentih. S tem se ni rešeno, da so od padle demonstracije za osemurni delavnik. Delavci ga morajo zahtevati, kjer ga še nimajo. Minimalne zahteve — manj dela, več plačila. — so stopnice do maksimalnih zahtev — odprava kapitalističnega sistema.

Delavstvo živi danes v resnih časih. Vojska, o kateri so nam pili, da je za "demokracijo", je prinesla največjo avtoritacijo v industrijskem in najgroznejšo reakcijo v političnem življenju vseh ljudstev, izvenih v Rusiji. Tako je v Evropi, ki hira na težkih ranah, zasledena od vojne, in tako je v Ameriki, ki je bila najmanj prizadeta.

Takozvane "doba rekonstrukcije", ki se vleče že četrto leto, je za delavce vseh delov doba kolosalne preiskrbe. Nagraje, ki so bile obljubljene med vojno, so se izpremenile v šibe, ki nesumljivo bližajo delavski razred v Ameriki. Delavske strokovne organizacije stojijo pred alternativo: ohraniti se ali poginiti. Pod sleparako masko patrijarhalnega v amerikanizma se vodi ofenziva za ofenzivo proti unijam.

Pet milijonov delavcev je brez dela. Več ko pol milijona rudarjev je v stiski. Skoro v vseh mestih so lokalni škralci. Masne trgajo na vseh koncih in krajih in podaljšujejo delavnik. Ječe so polne delavskih agitatorjev. V Zahodni Virginiji — v deželi največjega pruskega, kakršnega niso poznali niti v katarski Nemčiji, ne v carski Rusiji — je več ko sto rudarjev pred sodiščem in mnogi med njimi bodo obsodeni na smrt, kar so se osmislili upreti krutim pestem privatne armade premogovniških fevdov.

Taka je slika položaja v Ameriki, katerega so ustvarili kapitalisti, ki bi radi porinili delavski razred nazaj v predvojne čase, sami bi pa uživali še v nadalje vojne profite. To je kapitalistična "rekonstrukcija."

In kaj delajo delavci? Kako stoji njihova fronta?

Nišo stoji. Delavci niso solidarni kakor bi bili treba; niso globoki. Njihov sovražnik je združen, oni pa so razdrobljeni; nasprotniki, iskoristevalci je organiziran, oni so razdeljeni. Od petindvajset milijonov delavcev v Združenih državah je komaj pet milijonov organiziranih, a še ta organizacija je razdrobljena v tisoč kosov in vsak kos drži zase, vleče k sebi in nagaja drugim kosom.

Ameriško delavstvo je podobno paraliziranu, kateremu so odpovedali vsi udarji. Kapitalisti vedo to — in zato poljubno gasijo po paraliziranem telesu delavstva. Kapitalistični glasniki javno priznavajo to in se norčujejo iz delavske onemoglosti, če: Naučite se prej sloge med seboj in potem govorite o kakih zahtevah ali celo o svoji vladi! — Javno se roga: Toliko vas je, pa ne morete poslati več ko enega poslanca v kongres! Kaj hoče vi, ki ne veste, kaj je sloge! Pogledajte nas! Manj nas je, pa kontroliramo vse!

Med delavci ni sloge, in to je njihova največja nesreča. Velik del delavske mase je mrtov, kar se ni v njem spoznanja, zavednosti. Veliko številno delavstvo živi valed svoje hlapčevske vzgoje v pasivni ponikni veri, da drugače ne more biti kakor je — in se ne briga zase, ne za nobeno stvar. Ta del delavske mase je velika ovira zavednemu delavstvu. In tega dela se rekrutirajo stavkarski in ubijalski svojih lastnih razrednih bratov. Masa navednih delavcev je rezervna armada kapitalistov, ki služi za pobijanje organizacij na industrijskem polju in za kapitalistične glasove pri volitvah.

Ali črta nesolidarnosti ni samo med zavednimi in nezavednimi delavci. Zadržani je vedno manj, kajti življenje je trda šola, in katere stalno izhajajo tisti, ki so se zdržali in spoznali, da brez boja in organizacije ni nič.

Doklivi smo, da je prišel razdor tudi med zavednimi delavci. Kakor je delavstvo razdrobljeno na polju strokovnih organizacij, tako je tudi njegovo politično gibanje. Politično organizirani delavci so razdeljeni v rama "krila", v frakcije, skupine, lige, "delavske stranke" in v tri ali štiri internacionale.

Tako ne sme iti dalje! Dovolj dolgo — predolgo je trajal bratski boj. Čas je, da se delavske vrste zopet strnejo v eno armado, v eno samo in močeno socialistično internacionalo. Čas je, da se sto in sto delavskih front in frontic spoji v eno samo nepremagljivo fronto!

In to je goalo, ki mora odmevati iz grla slehernega proletarca vseh delov na letošnji prvi maj:

Enotna fronta!

Boj reakcij! Boj bresposelnosti! Boj iskoristitvju! Toda predvsem: enotna fronta!

Is središče svetovnega gibanja proletarijata, največjega gibanja, kakršnega še ni videl svet do danes, je prišel kile: Enotna fronta! In ta kile mora odmevati iz slehernega kotička, v katerem živi in gara mesni sušenj in kjer se muči za svoj obstanek tlačani farmer. Enotna fronta!

Slovenski delavci smo kaplja v velikem oceanu ameriške delavske in farmerske mase. Toda ocean obtoji in kapelj. Zato štejemo tudi mi. Vsaka kapljica šteje, vsako arno peska in vsak koleček v stroju. Vsako med nami mora izvršiti svoj del velike naloge v prid vsega delavskega razreda, ako nečemo biti večne žrtve in predmeti večnega iskoristitvja in zapustiti dedščino naše otrokom.

Majhen je del ameriškega delavstva, ki se zaveda pomena prvega maja; in kar je majhen in slab, zato se ne more izsiliti priznanja svojega mednarodnega praznika, da bi si znal delopust za štirindvajset ur kakor delajo delavci v Evropi. Kljub temu imajo zavedni delavci priliko, da izvrše svojo dolžnost na ta dan. Prvi majnik ni praznik pohajkovanja in zabave kakor se drugi "postavni prazniki", temveč dan demonstracij in manifestacij, dan dela.

Pokličite na večerne shode, ki se vrše povsod, kjer je le peščica zadržanih delavcev! V večini krajev se vrše prvomajske manifestacije dan poprej, v nedeljo. Pridržite se jim in mirno, toda odločno protestirajte proti sedanjemu krivičnemu družabnemu redu, obenem pa demonstrirajte za enotno fronto proletarijata vsega sveta.

Združanje, sloge in solidarnost!

V tem znamenju boš zmagal, delavci!

Združanje, sloge, solidarnost in iztržanje!

NAROČNIKOM.

Pa pravilih E. W. P. J. je prvi maj praznik za uslužbenca v glavnem uradu jednote in v upravljalstvu ter uredništvu glasila "Prosveta". In tega razloga ne išče "Prosveta" v ponedeljek 1. maja.

POLOŽAJ STAVKE JE DOBER, PRAVI LEWIS.

Organizacija ni pooblastila krajevnih unij, da smejo sklepiti separatne pogodbe.

VLADA RAJE SNUJE RUDARSKI ODBOR.

Charles Town, W. Va. — (Fed. Press.) — John L. Lewis, predsednik organizacije rudarjev, ki se muči tukaj pri obravnavi proti westvirginjskim rudarjem, je izjavil v petek, da je generalna stavka v dobrem staju. Dalje je rekel, da organizacija ni pooblastila nobene krajevnice ali okrožne unije, da sme skleniti separatno pogodbo s operatorji v dotičnih državah. Lewis ne ve, dali je vest, da so unije v Kentuckyju in Tennesseeju podpisale separatno pogodbo, resnična ali ne.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Govornica, ki vstopa še nekaj dni v glavnem mestu, da namerava administracija posredovati med rudarji in operatorji, se je zdaj prelevila v poročila, da ima predsednik Harding v svojem načrtu nekaj vladni rudarski odbor, ki bi bil podoben vladnemu železniškemu delavskemu odboru.

SLEPA DEKLICA VIDI Z NOBOM IN SLIŠI S PESTI.

Chicago, Ill. — Društvo zdravnikov v Chicagu je bilo presenečeno, ko je imelo zadnji četrtlet pred seboj deklico, katere je demonstrirala nenavaden razvoj vonjs in tipa. Okrog 500 zdravnikov je bilo priča fenomenu. Deklica se piše Willetta Huggins, stara je 17 let in doma iz Wisconsin. Ko je bila stara 10 let, je popolnoma oglušila in dve leti pozneje je izgubila vid. Od tedaj je bila v zavodu za slepce. Odkar je gluha in slepa, je pričela uporabljati čudovito energijo čuta tipanja in duhanja z rezultatom, da sta ji omenjena čuta v dobri meri nadomestila aluh in vid. Deklica vidi in sliši s tipanjem in duhanjem. To je demonstrirala pred zdravniki. Čitala je debele naslove v časopisih, ki je vlekla prst po črkah in ko je poduhala rožo, je povedala barvo rože. Ko so ji dali bankovec, je nekaj časa drgnila s prstom po številki na vogalu bankovca in takoj je povedala, da je za pet dolarjev. Nato so ji dali kravatni in jo vprašali, kakšne je barve. Deklica je poduhala kravatno in odgovorila pravilno: "Kravata je rdeča, modre in rujave barve." Ako dene prste na vrat človeka, to je na glasovnik, razume natančno vse izgovorjene besede.

VREME.

Chicago in okolica: V nedeljo jasno in gorko. Lahki južnovzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 49, najnižja 40. Sonce izide ob 5:50, zaide ob 7:45 (spremenjen škalski čas).

V tem znamenju boš zmagal in užival sadove svoje smage, delavci!

Prvi maj je simbol delavske smage, ali smage ne bo toliko časa, dokler ne bodo delavci — in s njimi vred farmerji — veliki večini združeni.

Letošnji prvi maj bo torej dan demonstracij za združanje delavskih vrst.

In ne samo prvi maj! Sleherni dan, ki sledi, in sleherni leto, dokler delavci ne dosežejo svojega velikega cilja, tistega cilja, ki pride tem prej, čim prej bodo delavci pripravljeni manj.

Enotna fronta delavskega razreda po vsem svetu bo prvi dokaz, da so delavci izvršili polovico priprav. Izobrazba v danem času pa izvrši drugo polovico.

Organizacija je znamenje solidarnosti in fizične moči. Izobrazba je znamenje zmoglosti, ki je ravno tako potrebna kot moč. Organizacija je potrebna za smago — velika organizacija vseh tistih, ki producirajo sredstva za življenje in napredek življenja — izobrazba je potrebna, da se smaga ne spremeni v poraz, da delavci lahko obdrže in vodijo dedščino propadlega kapitalizma.

VELIKI PRVOMAJSKI DEMONSTRACIJE SE PRAVILAJO V ŠKAN-DINAVIJU.

Stockholm, 28. apr. — Delavske organizacije na Švedskem, Norveškem in Danskem delajo velike priprave za demonstracije in manifestacije na prvega maja. Socialistična stranka je izdala manifest, pozivajoč delavce, naj solidarno demonstrirajo za izvedbo socialističnih ukrepov. — Danska vlada se boji nemirov in je pričela pripravljati vojaštvo.

London, 28. apr. — Na programu prvomajske proslave londonjskih delavcev je velikanski pohod po ulicah in javni shod v Hyde Parku. Vse delo bo potivalo.

TEŽKI ČASI ZA WEST-VIRGINJSKE RUDARJE.

Isprti premogarji v šotorskih naseljih so v večni nevarnosti pred streli.

SEDA JE VOJNA, ODKAR JE SPOLOŠNA STAVKA.

Williamson, W. Va. — Feder. Press. (Tom Tippet). — V rudarskih krogih imenujejo ta kraj bojni polje v okraju Mingo. Na nasprotni strani reke Tug, ki loči Zahodno Virginijo od Kentuckija, je pa bojni polje okraja Pike. V tem okrožju je 25 premogovnikov in vse polno stavkarskov, ki obrabljajo premogovnike.

Organizirani premogarji so tukaj v stiski, kot so sedaj povsod, še od 1. julija 1920, ko so zahtevali leto pravice, kot jih je priznala vlada drugim organiziranim premogarjem na polju mekega premoga. Veleinteresi, ki lastujejo premogovnike v tem okrožju in ki lastujejo sploh vse v državi, so zavrnili to in rekli, da ne priznajo nobene stvari, obvestili o tem komisijo, ki je imela skrbeti, da so premogarji dobili, kar jim je bilo priznanega, in obenem isprli vse premogarje.

Ko so bili premogarji vrženi tudi iz stanovanjskih hiš, ki so last premogovniških družb, so ustanovili ob reki Tug na zemlji, ki ni last premogovniških podjetnikov, ampak dobrosrčnih farmerjev, do torko naselbino. V tej naselbini trpijo pomanjkanje in mrz se dve leti s svojimi družinami; bili so v vedni nevarnosti zavratnega napada od strani najetih privatnih strelcev in državne policije. Prizadeletih je okrog 2600 mož; računali se, da je v teh šotorskih in lesenih kolibah, katere so za silo zbili iz raznih zabojev, nastanjeno nad 10.000 oseb. 27 stavkarskih premogarjev je bilo od najetih pretepašev zavratno ustreljenih. Državni policiji so velikokrat brez vsakega vzroka prišli streljati na šotorsko naselbino in tako napravili paniko med otroci in ženami. Vseled tega so pri vsakem šotorski napravili podzemeljsko skrišališče, kamor se v slučaju napada skrijejo otroci in ženske. Posebno slobišče je bil napad na šotorsko naselbino dne 14. maja 1921, ko so uničili domalega ves šive in tudi veliko šotorov.

Kljub temu, da premogarji živijo v neizrečni bedi in v vedni nevarnosti pred najetimi streli (Dajte na 2. strani.)

Rusija ponovno izjavlja, da se ne da pestiti.

Sovjetski delegatje zahtevajo od entente, da naj ne cinca, temveč hitro pove, kaj misli storiti glede ruskih protipogojev. Angličani že vedno delajo za kompromis z Rusijo, ker se boje, da Rusi odidejo domov. Francija je proti sklicanju vrhovnega sveta kakor bi rad Lloyd George. Odškodninska komisija nima nič proti rusko-nemški pogodbi.

Moskva, Sovjetska Rusija, 28. aprila. — Sovjetska vlada je večeraj poslala brezlično brojevko Čičerinu v Genovo, v kateri odobrava stališče ruske delegacije na mednarodni ekonomski konferenci. Obenem je sovjetska vlada poslala navodila delegatom, da ne smejo pod nobenim pogojem dati ententi koncesij, katere bi posegale v pravice politične svobode ruskih delavcev.

Genova, 28. apr. — Ruska delegacija noče čakati na odgovor zaveznikov na ruske protipogoje glede dolgov in drugih vprašanj rekonstrukcije. Čičerin je večeraj naslovil novo noto na zaveznike, zahtevajoč odgovora, osiroma poslanila, zakaj ententa toliko časa mečka s napovedanim "ultimatom" in kaj misli storiti s osiroma na ruske protipogoje.

Rusi izjavljajo dalje, da Rusija je edina, ki se drži canneških resolucij in bo neomajeno štela pravice svoje suverenosti. Temeljno načelo canneških resolucij je vsajenost v rekonstrukciji in tega načela se drži ruska delegacija.

V savezniških krogih je bilo pojasnjeno, da je nepričakovan sdrček preprečil izgotovljenje note, katero sestavljajo ententni veleiki za Rusijo.

Is notranjih krojkov ententnega tabora so pa izselele informacije, da se zavezniki boje razaliti Ruso in povzročiti, da zapuste konferenco. Zato so zavlekli svoj odgovor na ruske protipogoje. V zvezi s tem vprašanjem krojijo razne govorice med diplomati. Nekateri so mnenja, da Rusija dobi odgovor še danes ali jutri, drugi pa pravijo, da bi ententa najraje odgovorila rusko vprašanje najmanj za tri mesece in ga prepuстила drugi konferenci, ki se ima sklicati sredi poletja.

Večeraj je bilo poluradno naznanjeno, da Louis Barthou, načelnik francoske delegacije, odpotuje jutri v Pariz, kjer bo konferiral s Poincaréjem. Lloyd George ostane še za nedoločen čas. Francozi so zopet v kaši zaradi Lloyd Georgevega sklicanja seje vrhovnega sveta, katere se udeležijo tudi zastopni ostalih držav, ki so podpisale versalsko pogodbo. Seja se ima vršiti prihodnji teden v Genovi. Iz Pariza je prišla vest, da je Poincaré proti tej seji.

Delegatje nevtralnih držav so večeraj zborovali pod predsedništvom Holandije in zaključili, da naslovijo protest na konferenco, ker nimajo nobenih informacij, zakaj so zaspala pogajanja z Rusijo. Nevtrole se čutilo ukažene, ker jih nihče ni ne vpraša.

Da pokažejo, da konferenca še živi, so Angličani poskrbeli, da se v ponedeljek vrši plenarna seja, na budo predložena poročila ekonomskega, finančnega in transportacijskega odbora.

Pariz, 28. apr. — Francoska vlada je zaključila, da ne odobrava takojšnjega sklicanja vrhovnega sveta k zasedanju kakor je odredil Lloyd George, toda ministrski predsednik Poincaré je snoti namignil, da mogoče pojde v Genovo prihodnji teden in da načeloval francoski delegaciji v konferenci 7. in 8. maja.

Francija odgovarja, da zavezniki nimajo časa sklopiti glede Nemčije, dokler ne zapadejo plačila Nemčije 31. maja. Ta zadeva je v rokah odškodninske komisije. Komisija se bavi tudi z rusko-nemško pogodbo; dognati hoče, dali pogodba posega v pravice zaveznikov. Iz zanesljivih virov se

FRANCIJA MOBILIZIRA ZA INVAZIJU NEMČIJE.

10.000 mož je pripravljenih za okupacijo Coblena, kakor hitro ameriške čete odidejo iz svoje cone.

POLJAKI SE TUDI PRIPRAVLJAJO.

Berlin, 28. apr. — Francija je pripravila 10.000 vojakov za okupacijo ameriške cone ob Renu kakor hitro ameriške čete izpraznijo Coblenz in okolico. Tako poročajo iz Porenja.

Francoške čete stoje tik ameriške cone. Ko so Američani pred nekaj dnevi izpraznili neko vas, je francoski polk prikorakal na njihovo mesto v dvajsetih minutah. Francija bo imela po svojih načrtih 90.000 mož na nemških tleh do 1. julija, večvsi 50.000 zamorcev. Za vzdrževanje te armade bi morala Nemčija plačati milijone zlatih mark. V slučaju, da Nemčija ne sprejme najnevarnejših ukrepov glede vojne odškodnine do 30. maja, bodo francoske čete podvomno udrele v kotlino Ruhr.

V Gornji Šlesiji sopet kipi. Poljaki vodijo veliko propagando proti Nemcem, katere so obdlačili več zavratnih umorov. Šnulejo se poljske osvetne organizacije, ki so oborožene do zob. V slučaju francoske invazije na jugo, je pričakovati poljskih napadov v Gornji Šlesiji.

TRUPLO UMORJENE DEKLICE NAJDENO V FAROVŠKI KLETI.

Hoopeston, Ill. — Mizarji, ki so popravljali zapuščen farovž tukajšnje presbiterijanske cerkve, so v četrtlet našli v kleti trupla 25-letnega dekleta Getrude Hanna, katere je bila misterijozno izgubljena pred štirimi tedni. (Globoke zarezave in zapetih so edino zunanje znamenje nasilja na deklici, ki dokazuje, da je bilo deklo dalj časa zvezano. Šerif in mrliški oglednik sta prepričana, da je bila umorjena s strupom ali pa iztržana njena preiskava je dognala, da je bila deklica noseča. Po prvih poročilih se ni znano, kako je truplo prišlo v klet farovža in kdo je morilec. Farovž je prazen že tri mesece.

BANKIR MORSE OBTOŽEN.

New York, N. Y. — Charles W. Morse, newyorški finančnik in bivši bankir, ki je bil leta 1911 izpuščen iz ječe pod pretezo, da je "na smrt holan", je bil 27. t. m. obtožen po veleporoti zlorabe pošte s prodajanjem delne raznih perniskih družb. Razen njega so obtoženi njegovi trije sinovi in dvajset drugih špekulantov.

doznava, da je odškodninska komisija že dognala, da rapallski pekt na krši pravice entente. Francozi v komisiji so bili proti temu zaključku komisije.

Francoško zunanje ministrstvo zanika vest, da Francija mobilizira čete za okupacijo Rura. Genova, 28. apr. — Velika Britanija in Italija sta se neoficijelno izrazili, da sta pripravljene pomagati Sovjetski Rusiji s krediti kakor je predlagal Čičerin. Komisija za ruske zadeve ima danes sejo, na kateri bodo ententni veleiki predložili odgovor na ruske protipogoje.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
3557-58 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi na pr. (April 30-22) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je s tem darom potekla naročnina. Posrvite jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

KAJ JE NAROB V SEDANJEM GOSPODARSKEM SISTEMU?

V sedanjem gospodarskem sistemu manjšina lastuje produkcijska sredstva. Ta lastninska pravica daje tej manjšini moč, da lahko večino duševno in telesno zaslužni. O osebnih svobodi ne more biti govora, dokler imamo tak gospodarski sistem.

Tisti, ki lastujejo produkcijska in distribucijska sredstva, lahko večini narekujejo, po kateri ceni morajo prodati svojo delovno moč. Še več! Oni lahko tudi farmarju diktirajo, po kateri ceni bo prodal svoje produkte, ker ta manjšina lastuje transportna sredstva in ukazuje absolutno na trgu, po katerih cenah se kupujejo in prodajajo produkti.

Kdor se noče kloniti ukazu te manjšine, je uničen.

Na pr. farmar, ki noče sprejeti cene, ki jo narekuje ta manjšina, lahko obdrži produkte zase. Če pa farmar ne more prodati teh produktov, ne more kupiti drugih življenjskih potrebščin, ki jih neobhodno potrebuje za svoj obstanek.

Pri tem narekovanju cen za delovno moč in farmarske produkte, si ta manjšina pridržuje večji del od vrednosti, tako da se farmarji in delavci pogrezajo v vedno večjo revščino, mali krožek finančnikov in industrijalcev pa vedno bolj bogati. Tako se večajo na eni strani vedno bolj obubožane ljudske množice, na drugi strani se pa krči število bogatinov, ki postajajo toliko bolj bogati, kolikor manjše je njih število.

Ta manjšina kapitalistov pa ne uživa le popolne osebne svobode, ampak ukazuje tudi drugim ljudem, kako naj žive. Ta manjšina gospodari nad milijoni ljudi, ki ji niso drugega kot navaden material za pomnožitev njenega premoženja.

Kdor je bogat, doseže lahko vse. Slovenski pregovor pravi, da z zlatom obložen osel prebije vsaka železna vrata. On ukazuje drugim ljudem: Pokorite se moji želji, če ne, pa ostanite brez življenjskih sredstev.

Bogatin si lahko kupi zabave, sploh vse, kar je za denar na prodaj.

In tako vidimo, da si lahko majhna peščica ljudi nabavi, kar poželijo njeno srečo, ogromna ljudska večina pa živi v pomanjkanju in v vednem strahu, kaj bo, ako pride življenjska sredstva.

To je tista velika krivica, ki je v današnjem kapitalističnem gospodarskem sistemu. Jasna je in vsakdo jo lahko spozna, ki le malo misli. Kljub temu je pa veliko delavcev in farmarjev, katere guli manjšina kapitalistov, ki ne vidi te krivice in iščejo vzroke za njih mizerno življenje tam, kjer jih ni.

In zagledal je težko odpraviti krivični gospodarski sistem, ker ne vidijo tisti, da je krivičen, ki najbolj trpe zaradi njega. Slepi in gluhi so!

Res je, da imajo lastniki produkcijskih, transportnih in razdelivnih sredstev celo armado ljudi v svoji službi, ki imajo nalogo resnico spreminjati v laž in laž v resnico, ali krivica, ki se godi onim, ki garajo za te lastnike, je tako velika, da jo tudi najbolj izurjeni in navihani zagovorniki sedanjega gospodarskega sistema ne morejo potlačiti.

Ali križ je, da nekateri delavci in farmarji ne vidijo, čeprav imajo dobre oči, da ne slišijo, akoravno imajo dobre posluh. Taki ljudje ostanejo slepi in gluhi za vse svoje žive dni in so prava coklja napredku. Ako bi med delavci in farmarji ne bili taki elementi, tedaj bi bil krivični gospodarski sistem že odpravljen in nadomeščen z boljšim, četudi bi zagovorniki krivice porabili svojo energijo do skrajne sile.

Ta resnica nas uči, da bodo morali tisti, ki vidijo in slišijo, še veliko delati, da spregledajo in slišijo tudi oni, ki nočejo videti in slišati.

Krivica se lahko ugnezdi, a težko jo je odpraviti, ko je našla toplo gnezdo, iz katerega se je lahko razširila na vse strani.

Kljub tej resnici pa tisti ne odnehajo, ki so spoznali krivico, marveč delajo in delajo, dokler krivica ne pade. Tak je vedno konec boja med pravico in krivico. In tako konča tudi boj proti kapitalističnemu gospodarskemu sistemu.

SLIKE IZ NASELBIN.

Aguilar, Colo. — V naši naselbini so štirje premogorci, v katerih vsako delo popolnoma poudarja, in je stavka popolna že od 1. aprila. Nikakega zmanjšanja ni, da bi se med nami dobil kak delavec, ki bi bil v tem kritičnem slučaju pripravljen stopiti na stran kompanije.

Prvi dan stavke smo korakali po mestu z godbo na čelu, ki nam je igrala lepe koračnice, in s zastavami. Godci so člani naše premogarske organizacije. Imeli smo dva govornika, katerih govori so imeli uspeh kakor urnje, ki pade na rodovitno zemljo.

Na shodu je bilo svedo tudi nekaj prestopalcev, ki jim pravimo "rangerji", pa kakor se mi vidi, da ti najeti ljudje niso prijatelji resnice, zato so jo poparjali odkurili od našega shoda.

Žalostno je, da nas niso posmali premogorji v rojih Johna D. Rockefellerja, kjer je tudi zaposlenih dosti rojakov in še vedno opravljajo delo. Ti ljudje se sedaj postavljajo, da imajo vsega v izobilici, pred stavko pa so po kolenih hodili krog bosov in jih prosili za prostora, da bi služili vsaj za preživljanje. Najnikar ne mislijo, da jim bo vselej tako, kajti tudi njim se bo zgodilo tako kot onemu, ki je vojska zibal. S sedanjim delom škodujejo nam in sebi, zato pozivljam vse one, ki spadajo k našim slovenskim enotam, naj stoje v naših vrstah, ako ne se bo s njimi postopalo strogo po pravilih.

Rojaka na Soprisu, Colo., ki pripada društvu št. 39 SSPZ, pozivljam, naj pusti delo in se pridruži nam. Kaj se je s njim zgodilo, lahko čita v pravilih in ne potrebuje nobenega pojasnila. Rojakom je dobro znano o eksploziji v Soprisu, Colo., ko je 17 rudarjev izgubilo življenje. Žal je bilo med njimi tudi nekaj rojakov, ki so izgubili članstvo slovenske organizacije radi zadnje stavke. Ali ni žalostno pri takem pogrebu, ko maretko predbaciva, kakaj bi ga spremlil. Za takim šlovcem še ko trohni pod zemljo se še vedno slišijo očitjanja. — Pridružite se torej nam, saj od kompanije itak ne morete ničesar pričakovati v slučaju nesreče.

Rojakom po drugih državah bi svetoval, da se držijo proč od Colorado, ne hodite sem iz Illinois in Iowa kot je storili to nek domačin iz Ohija. Prišel je "obiskati" sina, drugi dan pa se je podal na delo. Tudi iz Illinois so zadnje čase prišli nekateri rojaki, katerih imena pa mi niso znana.

Včeraj sem se selil s rojakom iz bližnje naselbine Delagua. Iskali so tu stanovanja, ker jih je tam družba istrala. Kakor sta mi povedala, tam družba niš kaj dobro ne napreduje s "prostovoljnimi" delavci, čeravno jih dobavljajo polne železniške voze. Kakor se je pokazalo, so ti novi ljudje ne razumejo na kopanje premoga, kajti enega je že sedaj ubilo, več drugih pa nevarno ranilo. To je bila posledica, da se jih je več ustrašilo dela pod zemljo, zbežali so in pustili tako nevarno delo.

Vsa čast gre rojakom v Delagu, kjer se niti eden ni iznevil organizaciji. Le tako naprej in zmaga nam je zagotovljena. — Andrew Kina.

Klein, Mont. — Navtili smo se zime, to mi mora priznati vsak Montančan. Vreme se je spremenilo v bolj pomladansko, da je končno dana prilika kratiti čas po vrtilih, sejati solate in drugo zelenjavo.

Razume se, da smo tudi mi prenehali s delom skupno s drugimi organiziranimi rudarji. Odločili smo se poživati tako dolgo, da se bo izmehčala pamet podjetnikom in se bodo spomnili, da smo mi še dovolj časa garali zanje in še garamo, samo je treba naš trud upoštevati in po šlovske plačati. Sedaj smo jim še deveta brigada, a še bomo ostali tako slohni kot smo sedaj, bodo morali tudi naši magnatje sedeti pri nesakurjenih pešeh, tedaj pa naj kujejo naklepe proti nam, ako jih bo volja.

Neorganizirani premogorji po Uniji, ki so se kdaj akusili vpeljati organizacijo, a se jim je ponarečilo, naj akusijo to sedaj, ker se jim bo gotovo posrečilo. Zda se nudi vsem lepa prilika, da dosežejo organizacijo. Pogledajte malo nazaj v zgodovino organiziranja in pronašli boste, da so se vsi našli prilike, če bi sedaj unija poročena, boste ta poraz, toliko bolj čutili tudi vi, neorganizirani delavci.

Dne 20. aprila se je pri nas pripetila nesreča s zračnim letalom. Neki Francoz, ki se je večkrat izrazil, da je bil med vojno nastavljen pri francoski zračni floti, se je hotel pokazati tudi tu in si nabavil zrakoplov. Spustil se je v zrak, ko pa je bil kakih 75 čevljev visoko, je izgubil kontrolo nad motorjem in padel je s tiste višine. Letalo je nerabljivo, letalec sam pa se je le malo poškodoval.

Meseca januarja so se pričeli sanjati pri društvih Hrvaške zajednice in Illinoiske hrvaške zajednice za ustanovitev jugoslovenskega prosvetnega kluba. Ti dve društvi sta sprejeli načela omenjenega kluba, nato pa so pozvali tudi naša slovenska društva, naj se jim pridružimo. Kaj bodo naša društva sklenila, mi ni znano, ker slišati je, da ni sporazuma radi tega pri društvih. Svetoval bi, naj se vsaj oni vpišejo, ki se strinjajo s idejo prosvetnega kluba. Vsako društvo pa naj odbere tri člane za odbor, ki naj bi delovali za klub.

Na ta način bi jugoslovanaki naselniki v naši naselbini prišli v bolj ožje stike. Prosvetni klub je istotako že osnoval tamburaški zbor. Novoustanovljen tamburaški zbor je povabil znanega zborovodja Tony Pavloviča iz Missourija, ki se je tudi odzval. Čez deset dni njegovega prihoda smo že imeli priliko slišati pri nastopu novi zbor. Vrtila se je prva plešana veselica tamburaške zborna v tukajšnji okolici, ki se je prav dobro obnesla. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička. S tem imamo lep vzgled, kaj se da napraviti v slogi in sporazumu. Samo tako naprej. Na združbarje pa naj se nikdo ne ozira, saj isti se pojavijo pri vsakem takem početku in je njih namen samo v tem, da razrušijo, kar so drugi dogradili. — M. Poljak.

IGRE, KONCERTI IN PLESNE ZABAVE.

Milwaukee, Wis. — V nedeljo, dne 30. aprila, priredi soo. pevski zbor Naprej v So. Side Turn vokalno svojo spomladansko zabavo. Na programu je razen krasnih točk vseh milwauških zborov tudi krasna drama "Na dan sodbe", katero je spisal slavni nemški pisatelj Peter Rosegger. Dejanje se vrši v planinah selene Stajerke in šlovec dobi v igri pred očmi prave tipe žilavega hribovskega ljudstva, pred njim se odigra krasna življenjska tragedija, kateri je polno življenje teh ljudi. Rojaki v Milwaukeeju in okolici bodo samudili mnogo, ako se ne vdeležijo te prireditve. — A. Hrat.

West Allis, Wis. — Članom in prijateljem društva Združenje št. 104 SNPJ v West Allisu. naznanjam, kdor se hoče prav po domače zabavati, naj ne pozabi na večerno zabavo, ki se vrši dne 29. aprila v Frank Kraljevi dvorani, vogal 51. ceste in Sherman ave. Vstopnina k zabavi je \$1 za moške, za ženske pa 50c. Pijača in prigrizek sta prosta. Za izvrstno godbo bo skrbel orkester brata Tucha. Čisti dobiček je namenjen društveni blaginji. Zabava prične ob osmih zvečer. — Tajnik.

TEŽKI ČASI ZA WESTVIRGINIJSKE RUDARJE.

(Nadaljevanje s prve strani.)

in državno policijo ter da so stavkokazi prevzeli njih mesta, so odločni vztrajati do konca in pripravljeni so, da bodo smagali. Upanje imajo, da bodo doživeli oni trenutek, ko bo moč strelecev uničena v Zapadni Virginiji in da bo organizacija dobila svoje pravice.

Beckley, W. Va. (Feder. Press.) V pokrajini reke New River, kjer je 29 distrikt premogarske organizacije, se je nastanila beda in živeti mora priti takoj od nekoč. Od 40.000 neorganiziranih premogarjev v tem delu države je od 1. aprila 2.000 premogarjev odvrglo orodje in se odzvalo pozivu organizatorjev in vstopili so v unijo. Tako je naraslo število stavkarjev v tem kraju na 13.000, ki so pa vsi v veliki bedi in pomanjkanju.

Organizacija je še sama poslala štiri železniške voze raznih živil v ta kraj in peti voz je bil kupljen od organiziranih železničarjev.

Z motornimi avtomobili so prepeljali živila v Beards Fork, kjer je smrt vsled lakote pretila 75 premogarskim družinam.

"Prosveta" prinosa zanimive vesti vseh dan. Ali ste naročili ta časnik "Prosveta"?

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Politična akcija. Centralna strokovna unija v St. Louisu je imenovala tri člane v kampanjski odbor odnotne unije pivovarskih delavcev, ki agitirajo za kongresniške in senatorske kandidate, kateri so za spremembo prohibicijske postave, tako da se bodo smela izdelovati lahka vina in piva.

Krajevni delavski svet v Seattlu je apeliral na predsednika Hardinga, da naj jim prej mogoče priporoči kongresu zakon za nacionaliziranje rudnikov. Posvami so tudi izvrševalni odborniki Ameriške delavske federacije, da naj pomagajo pri tem delu.

Sesalkarji zapustili jame. Delavci pri sesalkah, jamski čuvaji in gasilci v premogovnikih države Washington, ki so ostali na delu na temelju pogodbe, ko so rudarji zastavali 1. aprila, so bili te dni poklicani na štrajk, ker jih operatorji nočejo plaševati po prejšnji lestvici. Delovodje zdaj delajo pri sesalkah.

Iseljjevanje v Rusijo. Druga skupina delavcev, ki v kratkem odpuštuje v Sovjetsko Rusijo s Severozapada, se je pravkar organizirala v Seattlu, Wash. V skupini so rudarji, žumarji, strojniki, farmarji itd.

Foster-Gompersova debata. W. Z. Foster, voditelj gibanja za industrijalni unionizem v Ameriki, delavski federaciji, je objavil odprto pismo na Gompersa, pozivajoč ga, da naj deloči čas in kraj za javno debato o industrijalnem unionizmu. Gompers sme sam imenovati odbor treh moč, ki aranžirajo vse potrebno za debato.

ČASNIKARSKI TRUST NAPOVEDUJE VOJNO TISKARSKIM DELAVCI.

Ustanovljen bo sklad za kritje stroškov boja na odprto delavnico.

Chicago, Ill. — (Feder. Press. E. J. Costello). — Med tem ko je bilo velemeščansko časopisje v zadnjih letih kot nekako posredovalno sredstvo kapitalistom v boju za "odprto delavnico", se je kapitalistično časopisje v velikih mestih kot sunaj na delu sedaj sporazumelo in bo samo vodilo ta boj. To bo glavni predmet, o katerem bodo razpravljali izdajatelji na konvenciji "American Newspaper Publishers' Ass'n.", ki se vrši v New Yorku. Detalji načrta bodo zelo zanimivi posebno še za one delavske strokovne organizacije, ki so direktno prizadete. Med prvimi, ki bo obhutila to, je strokovna unija črkostavcev, ali takozvana tipografska unija.

Načrt za ta boj je objavil nek Arthur T. Robb, Jr., ki piše za list "Editor and Publisher" in dobil je pa od zveze časniških izdajateljev, kar tudi priznava v članku, v katerem razpravlja o tem predmetu. V prvem odstavku omenja, da je namen časniških izdajateljev prihodnje leto popolnoma zavreči vsako pogodbo s unijo in da ne bodo ničesar hoteli slišati o kakem pogajanju; nekako isto, kot so letos napravili kralji premoga.

Izdajatelji časnikov bodo sorazmerno prispevali v nekak sklad, katerega so nazvali "časniškarski dobrodelni sklad"; v to je pristalo že veliko izdajateljev. Iz tega sklada se bodo krili vsi stroški, katere bodo imeli v boju s unijami za "odprto delavnico". V tem članku pravi nadalje Robb, da je namen tega sklada in zveze pomagati manjšim izdajateljem, ki so morali najprej podvreči se unijam, ker niso imeli sredstev boriti se.

DELO ZA ENOTNO FRONTO PROLETARIJATA.

Chicago, Ill. (Feder. Press.). — Po poročilih iz Berlina, Londona in Pariza je konferenca, vršena se v Berlinu 6. aprila v svrhu združenja delavstva v eno samo solidno fronto proti militarizmu in kapitalizmu, sklenila, da se odpošlje posebna komisija v Georgijo preiskavat tamošnje razmere, in dalje je prišla Rusijo, da bo imelo onih 47 socijalnih revolucionarjev, ki se bodo v kratkem morali zagovarjati pred posebnim revolucionarnim sodiščem v Moskvi radi hujkanja proti sovjetski vladi, svoje zagovornike, katere bodo sami izbrali, in da ne bodo na smrt obsojeni.

Glede skupnega programa za proslavo prvega maja je bilo sklenjeno, da naj delavci po vsem svetu demonstrirajo za odpravo brezposelnosti in da naj njih vlad

de sklenejo politično in gospodarsko zvezo s Rusijo.

Kot L'Humanite nadalje poroča, je bilo sklenjeno na tej konferenci vseh treh delavskih internacional, da zaščitijo se ne morejo združiti vse tri internacionalne v eno, pač pa da se bo nadalje delovalo na to, da se v kratkem zopet skliče druga konferenca, ki bo pa sklicana na širši podlagi, kot je bila zadnja. Skuša naj se priti tudi v stiko s amsterdamsko strokovno internacionalo in s moskovsko in svrhu zblizanja obeh internacional, ki naj potem tudi pošljeta svoje delegate na prihodnjo konferenco, da se na ta način ustvari v resnici enotna delavska fronta proti kapitalizmu in militarizmu. Konferenca je nadalje izjavila, da je druga internacionalna priznala, da ji je bilo nemogoče sklicati konferenco meseca aprila v Genovu.

OTROCI POLITIČNIH JETNIKOVDOSPEDI V CINCINNATI.

Cincinnati, O. (Feder. Press.). — V tem mestu so zbrali delavci \$333, katere so izročili otrokom, ki so na poti v Washington, da osebno apelirajo na predsednika Hardinga in justični departament, da pomilosti njih očete, ki so še vedno v zaporih kot politični kaznjenci, katerih je še 113. Banderi, ki so jih nosili otroci v sprevedu, so napravili velik vtis na tukajšnje kapitalistično časopisje; nekateri napljal na banderih so se glasili: "Moja mati je umrla veled arčne kapi". — Bil sem mesec dni star, ko me je oče zadnjikrat videl". — "Jaz še nisem videl očeta". — "Jetniško omrežje ne more ubiti resnice". — "Ali je konstitucija mrtva?" — "Debe je prost, kakaj ni moj atej?" — "Mi smo nedolžne žrtve". — Mrs. Stanley J. Clark iz Fort Worth, Tex., je imela glavni pozdravni govor; Mary D. Brite je imela v oskrbi vse priprave za spodoben sprejem in oskrbo otrok, ki so se ustavili tukaj na poti v Washington, kamor jih bo tudi spremlila.

PRVA ZADRUŽNA BANKA V KALIFORNIJI.

Minneapolis, Minn. — Kooperativna časniškarska agentura poroča iz San Bernardina, da se je ustanovila prva zadrudna banka v Kaliforniji. Organizirano delavstvo je prevzelo premoženje banke San Bernardino Valley, ki je bila baje na robu propada in imenovala novo banko "Brotherhood Trust & Savings Bank".

Organizirani delavci v San Bernardino lastujejo že zadrudno prodajalno, zadrudno tiskarno in lastni list, nadalje zadrudno pralnico, in še več let so imeli v načrtu tudi organizirati zadrudno finančno podjetje, da bi svoje prihranke nalagali v svojem podjetju. Počasi in počasi so kupovali delnice tamošnje najstarejše banke in posvali upravitelje zadrudne banke v Clevelandu, katero lastujejo organizirani železničarji, da je prišel v San Bernardino in pomagal pravilno izdelati načrte. Končno so prekupili vse delnice one privatne banke, izvolili nov upravni odbor, in izdelali še druge podrobnosti. Banka je prišla poslovati z vplačanim kapitalom \$85.000; vloge znašajo \$600.000 in skupno premoženje pa \$770.000. Delavstvo je vse navdušeno za novo banko in prepričani so, da bo imela banka koncem leta nad milijon dolarjev vlog.

Organizirano delavstvo v Kaliforniji je sploh zelo navdušeno za kooperativna podjetja; sedaj imajo v načrtu organizirati delavska zadrudna finančna podjetja, kjer bo le mogoče.

Meščanska revolucija v Braziliji.

Rio de Janeiro, Brazilija, 28. apr. — V treh južnih državah brazilske republike se je pojavilo revolucionarno gibanje, ki je zelo močno, čeprav vlada poskuša omaložiti resnost položaja. Revolucija ni naperjena proti centralni vladi, temveč proti predsednikom v domačih državah, ki imajo po brazilski ustavi veliko oblast. Predsednika v dveh državah — Maranhao in Ceara — sta že strmoglavljena.

Ameriška pomožna uprava konča delo v centralni Evropi.

London, 28. apr. — Walter L. Brown, generalni ravnatelj Ameriške pomožne uprave v Evropi, poroča, da uprava preneha s pomožno akcijo v Avstriji, Češkoslovaškiji in na Poljskem v prihodnjem juniju. Uprava posveti odlej vse svoje moči Rusiji.

"BOJKOTIRAJTE JAPONSKO!", APEL ANGLEŠKIH DELAVCEV.

Šest milijonov angleških delavcev izdalo apel na delavce vsega sveta, da naj bojkotirajo Japonsko valed invazije Sibirije, ropanja in požiga.

KRUTOSTI JAPONSKIH ČET V SIBIRIJI

London, 28. aprila. — Angleški delavski odbor, ki je proti vsakemu vikanju v ruske razmere, je naslovil apel na delavce vsega sveta, da naj bojkotirajo vse izdelke in blago, ki pride iz Japonske, kot v odgovor japonskim militaristom valed okupacije Sibirije in preganjanja delavcev, ropanja in požiganja v Sibiriji. Ta apel je podpisan od predstavnikov šest milijonov delavcev organiziranih v strokovnih unijah in delavski stranki. V apelu so japonske čete obtožene vsakovrstnih nasilstev in zločinov. Apela je priložena tudi izjava M. Kushnarova, poslanika Daljnovoistočne republike v Moskvi, v katerem obtožuje japonske čete in bestialnih činov, katere so izvršili nad popolnoma nedolžnimi možmi in ženami.

Zelo značilna je v tem apelu za splošni bojkot japonskega blaga tudi izjava britske mednarodne unije transportnih delavcev, ki se že pogajajo z japonskimi delavci glede nadaljnjih korakov, katere naj zavzamejo valed invazije Sibirije po japonskih četah. Ameriški in evropski delavci so pozvani, da naj propagirajo med japonskimi delavci, da tudi oni nastopijo proti invaziji. Apel so podpisali predsedniki posameznih strokovnih unij in tajniki delavske stranke.

Apel, katerega so naslovili angleški delavci na delavce drugih držav, se v izštrku glasi: "Po poročilih, katere nam je dal sodrug Kushnarov, poslanik daljnovoistočne republike v Moskvi, vlada v okupiranih krajih Sibirije terorizem, persekucije in kaznovanja brez zaslišb, in sicer v taki meri, kot se je dogajalo le za časa španske inkvizicije. Črna mednarodna oligarhija se počuti sedaj dovolj močna, da prikaže na slabotno Sovjetsko Rusijo. Ki je oslabele valed pomankanja živih in bolnih ter bede, ki je nastala valed tega.

Kot internacionalci pozivljamo delavce Evrope, Amerike in Britskih kolonij in sploh vsega sveta, da naj bojkotirajo vse izdelke, ki pridejo iz Japonske dokler ne bodo odpoklicane japonske čete iz Sibirije. Dvoma ni, da so japonski delavci sami nasprotni politiki japonskih kapitalistov. Delavci na zapadu morajo vršiti efektivno propagando med svojimi tovariši na vzhodu, da bo pritisk na japonsko vlado toliko močnejši. Vršiti moramo toliko časa naše delo, dokler ne bodo oproščeni naši tovariši delavci v Sibiriji krute japonske militaristične pesti. Mednarodna federacija transportnih delavcev je že stopila v zvezo z delavci Japonske v to svrhu."

Iz zanesljivih virov se poroča, da bo v prvem zasedanju angleškega parlamenta prišlo na dnevni red vprašanje uradnega priznanja daljnovoistočne sibirske republike. Poslanec angleške delavske stranke bodo namreč predložili resolucijo, v kateri bodo zahtevali takojšnjo priznanje čit-ske vlade.

Izjava Kushnarova se nadalje glasi: — Med tem ko so Japonci pošiljali brezbrizne brozjavke po vsem svetu, da pripravljajo odpoklic čet iz ruskega teritorija, da s tem kolikor mogoče odvrnejo pozornost washingtonske konference na intervencijo japonskih čet v Sibiriji, so pa v resnici ojačali posadke v Sibiriji. Odposlali so namreč osmo divizijo v notranjost Sibirije in posadke ob obrežju so vse pojačali, kakor tudi posadko na otoku Sahalinu. Konferenco v Dairenu so sklicali edino iz tega vzroka, da ne pride v Washingtonu na dnevni red rusko vprašanje, dočim Japonci sami ovirajo to, kjer koli je mogoče, kar so sami sugestirali.

Merkulova podpirajo Japonci in ga zalagajo s šivili in municijo; japonske čete ščitijo Kapela in mu pomagajo pri njegovih pustolovčinah, Merkulov in Kappel še vedno sanjčita o caristični vladi v Rusiji.

Sodrug Treitlin, ki je bil znan kot vnet pristav daljnovoistočne republike in je tudi organiziral v

obrežnih krajih, je bil pozvan od Japoncev v Vladivostok, v svrhu pogajanja. Ko je prišel v Vladivostok, so ga Japonci izročili Merkulovu, ki ga je pa takoj izročil svojim krvnikom, da so ga usmrtili prav na barbarski način. Merkulova vlada prodaja posestva, ki so last države, Japoncem pod nominalno vrednost. Poleg tega so Merkulove čete oplenile vse zadržane prodajalne. Pod zaščito japonskih topov je Merkulov ustanovil v Vladivostoku in obrežnih provincah vlado terorja.

Eksekucije so na dnevnem redu. Trupla umorjenih in pobitih ležijo na cestah. Račun se, da je bilo zadnji mesec umorjenih nad dvesto oseb. V Vladivostoku imajo celo mučilnice, kjer mučijo jetnike v svrhu, da bi zvedeli kako skrivnost, resnično ali pa samo namišljeno. Da jetnikom režejo nosove, iztikajo oči in odrežejo kak drug ud, je nekaj vsakdanjega Merkulovim krvnikom.

Merkulova vlada je uvedla pravo barbarsko postopanje. Tako je nekoč razglasila, da je v Vladivostoku izbruhnila kolera, in nato so pometali jetnike žive v mestne krematorije, kjer so jih sežgali, češ da so bili okuženi od kolere. Ob neki drugi priliki so sežgali pet živih in popolnoma zdravih delavcev, najbrže valed tega ker so bili aktivni v strokovnih organizacijah.

S fronte naših rudarjev.

(Isirna poročila).

Policaji so se poslužili plinov bombe, ki povzročajo smrt.

Irwin Gas Coal Co. No. 9, Pa. — Mučni časi so nastopili za rudarje v Westmorelandu. Dobro ni za one, ki se ne ozrejo po svetu, kaj se godi širom Združenih držav in še vedno delajo in ravnotako je za stavkarje, katerim slabša položaj dejstvo, da nezavedni sotrpini daljšajo s svojim delom spor med operatorji in rudarji.

Tudi podjetnikom je prišlo nekoliko iti za kožo in omežali so se že nekoliko, da so pričeli obljubljati razne dobrote, ki jih bodo deležni stavkarji, ako bi se vrnil pokorno na delo, ter njim toliko producirali, da bi jim bilo mogoče ponizati premogarsko organizacijo in narekovati organiziranim delavcem, pod kakimi pogoji naj se vrnejo na delo in za kako lestvico naj garajo.

Mi pa ne smemo pozabiti, kaj nam preti, ako propade unija rudarjev ter stojimo trdno v sedanjih vrstah. Ne dajmo se zapeljati po lepih besedah premogarskih baronov ter njihovih slug. Danes nas sicer zapeljuje vabilo nazaj k delu, jutri pa bodo pripravljene biti po naših hrbtih s železnimi pestmi.

Po glasovih iz raznih naselbin sem spoznal, da je od cellega Westmoreland okraja Irwin Gas Coal Co. najboljša v kampanji za stavkovanje. Tako se je zadnje čase tudi izkazala, da je v resnici. S svojimi čini hoče delavstvo do skrajnosti izosati. Po bližnjih naselbinah, koder je stavka še prejš izbruhnila kot pri nas, je povsem mirno, ker kompanije ne vpeljujejo "prostovoljnih" delavcev. Kako se je pri nas godilo prve dni stavke, ko so žene zabranile delo v rovi, je bilo že poročano. Nato pa je začel hoditi po naselbini rudniški ravatelj in sprva prav uljudno vabil ljudi na delo. Na vse načine je znal strahiti ljudi, a čemur pa ni imel uspeha. Vsi tujerodci smo ostali doma, domačini pa, ki se kaj radi ponašajo s svojo stodoletnostjo, so večinoma uslužbeni kot kompanijski deputirji, da stražijo zločince, kakršne smo mi, ki nočemo nakladati premoga za sramotno nizkotno mezdo. Zadnje čase je kompanija delala stodoletne doblike, zato je treba toliko bolj varovati, da bi se ji ne smanjšali.

Vsak dohod tujcev k nam smo zabranili. Boje se, da bi se v našo sredo ne priklital kak tat in bi nas oropal dobro naloženih možnikov.

Ko so se trdno prepričali, da nas tujerodcev v naselbini ne pride, so se poslužili farmerjev in jih pričeli s istimi medenimi besedami kakor prej nas vabiti na delo. Dobili so jih nekaj, mi pa smo sklenili odvratiti jih s lepimi besedami. Šli so en Slovenec in dva Poljaka dne 20. aprila v gozd, koder so imeli priti najetj. Prišel je prvi z lepo jedilno posodo, naši fantje pa so se mu približali in ga lepo prosili, naj se vrne domov in ne kopije jame

bednim delavcem. Drugi, ki je prišel za njim in opazil, kaj se godi s prvim, jo je ubral drugod. Šel je skoraj najgostejše grmovje kakor tat. Šla sta domov oba, drugi dan pa sta se zopet vrnila na delo in obenem na kompanijskem uradu povedala, kaj se jima je pripetilo prejšnji dan.

Kompanijski deputirji, ki so vedno pripravljani, da spolnijo svoje dolžnosti, so takoj odšli po one tri grešnike in jih peljali na kompanijski urad. Napravili so jim mačje godbo, nato pa jih pregнали iz naselbine. Drugi dan, dne 22. aprila, so ženske poisknile svoje ere. Britke so bile razočarane, ko se jim je prikazalo iz zasede mesto najetjov šest državnih policistov. Nekdo je kar vrugal med nje neke vrste plinovo bombe, ki je povzročila, da so se pričele takoj solziti in je to solzanje trajalo potem celi dan. Ko so se policisti nagledali solzečih se žrtev, so odšli, popoldne ob dveh pa so zopet prišli v naselbino in aretirali rojakinji Razbegar in Kovčič ter jo odpeljali v okrajno ječo v Greensburg. Obtožili so jih, da sta ogovarjali tukajšnjo domačino s imeni skeb, toda kolikor je meni znano, je bila to samo pretveza, da se lahko izveliki nekaj dolarjev od njunih mož, ki sta se takoj za njimi odpeljala, da jih rešita ječe.

Tak je današnji sistem za krotenje bednega delavstva, toda ne strahimo se in vstrajajmo v naši organizaciji, da bo tudi nam enkrat zasijalo solnce prave svobode, katero sedaj krije temen oblak. — Stavkar.

Kompanija preganja stavkarje.

Delague, Colo. — Premogarji v tej okolici smo šli na stavko kot so to storili organizirani rudarji po celi Ameriki, kar pa sveda ni po volji operatorjem. Kompanijski čuvaji nas preganjajo s njihove semelje, zato smo bili primorani spremeniti naslove. Prilili bi nas radi k delu in se jeze, ker njih prižadevanja ostaja brez uspeha. — A. M.

Ali naj bo kot je bilo pred 30 leti?

Benton, Pa. — Kompanija pri nas ni dobila še nobenega premogarja na svojo stran, da bi šel delat in misljal, da tega tudi ne bo dosegla. Položaj izgleda dober za nas. Vleče temu so po Westmorelandu še vedno navadni delavci, ki ne spregledajo, kako veliko škodo delajo sebi in nam, da stavkajo med časom stavka vseh zavednih rudarjev po Uniji. Vsakdo jih bo po končni stavki grdo gledal, ko bodo prišli k uniji in vpraševali za delom in si lahko še sedaj mislijo, da ne bo prostora za nje.

Sedaj imate lepo priliko, da se za vedno rešite kompanijskega ustrahovanja. Sedaj naj pokažejo rojaki v naprednih naselbinah, da so res napredni, zato je zadnji čas, kar sicer ne bomo smatrali njihov naselbin zato, kar o njih pišejo. Že pred 30 leti sem delal v "napredni" westmorelandski naselbini in dobro vem, kako je tam življenje, zato ne priporočam nobenemu, da bi hodil tja, daj si le nje poročali lepe reči. Tedaj smo nakladali tona premoga po 19c. Ničeva je bila ta plača, toda pri razmerah kot so takrat vladala, je bilo še nemogoče ustanoviti kako unijo, kar unije takrat so bile še redka prikazen. Vse drugače je danes, ko mislim, da jim ni treba delati. Dasi nimajo organizacije, jo kmalu lahko dosežejo, samo stopijo naj takoj v naše vrste in preprečimo operatorjem njihove nakane, da bi nas pritisnili v večno sužnost, še toliko huje kot je bila kdaj prej. — J. J.

Podjetniki so se smotili.

Verona, Pa. — Sedaj vidimo, kako zelo se včasih delavci smotijo v ti ali oni stvari. Če šlovek dela naprej račune, pride navadno prekrutek. Nam delavcem ni treba sato zameriti, ker nismo izločani. Pri nas je vse ravno narobe.

Podjetniki v okolici Pittsburga so se zelo smotili v svojih računih. Računili so, da njih ni treba premoga imeti v zalogi, ker so se zanašali na veliko število farmerskih premogovih rogov v okolici Pittsburga, da bodo za časa stavke s polno paro obratovali. Menili so, da bodo dobili dovolj premoga iz teh manjših rogov, ki ga bo dovolj za razsvetljavo Pittsburga in okolice ter za rabo pri vodnih sesalkah. Zmotili so se in sedaj se nam obeta suša in tema. Zmanjkalo jim je premoga v Water Works in West Penn Electric Co. Vleče temu stoji zaprti rovi farmerjev, ker so delavci tudi v njih odložili orodje dne 1. aprila in se organizirali stodoletno.

Y takojšnji okolici je približno

40 malih rogov, koder delajo večinoma sami domačini in med vsemi sva samo dva Slovenca. Vendar smo se zedinili ter se organizirali v dva lokala, in sicer eden lokal v Turtle Creeku, drugi pa v Sandy Creeku.

Ravno ko to pišem, mi je prišel nekdo dovoljenje od podpredsednika 5. distrikta, da bi se sklicala izredna seja, če so člani zadovoljni iti kopat premog v toliko, kolikor ga potrebuje ljudstvo. Na kaj takega pa ne pristanejo in odgovoril sem mu, da to ni mogoče. Mi se osiramo na to, kar je bilo sklenjeno na zadnji seji, pa ne na kake "permits", naj bodo isti odkoder hočejo. Kdor bo rabil vodo, naj gre ponjo v reko, za razsvetljavo naj se ljudje zadovolje s svetilkami, mi pa, ki imamo še nekaj karbidne v zalogi, bomo razbili karbidne svetilke. — Stavkar.

Krasin bo ruski poslanik v Nemčiji.

Berlin, 28. apr. — Ruska sovjetska vlada je imenovala Leonida Krasina poslanikom Rusije v Nemčiji. Krasin pojde iz Genove, ko bo končana ekonomska konferenca, naravnost v Berlin, kjer nastopi poslaniško službo.

Nemški poslanik v Sovjetski Rusiji bo pa profesor Wiedenfeld.

Na Irskem se streljajo dalje.

Cork, Iraka, 28. apr. — Trije trgovci v Dunmanwayu so bili v prejšnji noči ugrabljeni v njihovih stanovanjih, postavljeni sunaj ob zid in ustreljeni. Sumi se, da so eksekucije izvršili republikanci. Uporni republikani nadaljujejo napade na vojaknice in druga javna poslopja v mnogih krajih.

SEVEROVA ZORAVNA VZDOLŽUJU TORARJE V DRUŽINAH

Za srbeči kožu rabite SEVERAS ESKO

Antiseptično mazilo Priporočljivo za odprte pri zdravljenju srbečice in raznih kožnih bolezni. CENI 50c Vpročaj 10c pri obliki letopisja.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

FRENCH LINE DIREKTA SLEUVA V JUGOSLAVIJO preko Havre z velikimi parniki na 2 in 3 vikane. LA SAVOIEMaja 6. FRANCEMaja 10. CHICAGOMaja 11. LAFAYETTEMaja 20. Izvirna komedija na treh svetih. Kraljeva in umirila se je sveda vodo, 2, 4 in 6 ljudi. Prodana milijoni kosa, oboje so kraljevo, pivnico, brivnico vse je na razpolago potnikom v tretjem razredu. Vino in pivo vzamete. Za nadalje informacije vprašajte pri lokalnih agentih FRENCH LINE

Veliko potnikov.

V STARI KRAJ ODHAJA veliko rojakov. Ako ste tudi Vi namenjeni tja, tedaj najbolje storite, ako potujete obzirom na pocenost, ki je manna zaradi točne postrobnice in priprave od oseb, ki so se potovali.

IZ STAREGA KRAJA bo prišlo po 1. juliju zopet velike stavke novih priseljencev. Ako šelite tudi Vi dobiti hake osebe, tedaj nam pišite po naslednja tedenska posla.

PRI POSILJANJU DENARJA se pred vsem valne tri stvari in sicer: hitrost, cena in varnost. Naša banka vam nudi vse tri. Poslalite se jo torej vreden, kadar pošiljate denar.

Za vse nadaljnje pojavnice se obrnite na

SLOVENSKO BANKO ZAKRAJŠEK & ČEŠARK 70 — 9th Ave., NEW YORK CITY.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Cankar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 52, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vegrich, urednik glasila Joke Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESEK:

John Underwood, predsednik, 406 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenikar, Box 276, Harborton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Terdelj, Box 161, Lawton, Pa., John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosij, Box 286, Moon Run, Pa., John Grelaj, 285 E. 137th St., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugoslopad, Max Mare, Box 166, Buhl, Minn., za severozapad, Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zalta, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Samrah, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5808 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdrusitveni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Owen, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Joe Shuk, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR!—Korespondenca s gl. odborom, ki deluje v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika se naslovijo Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vseh se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru so naj pošiljajo Frank Zalta, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi priitvi na gl. porotni odesek so naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 416 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, ogledi, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

RADA BI IZVEDELA

kje se nahaja najin prijatelj Alois Potpac, pred nedavnim bili smo skupaj (Jmation Erika) v Westmoreland Co. Pa. Cenjene rojake prosiva, da nama naznanijo njegov naslov, za kar bova zelo hvalešna, ali če bo sam šilal ta oglas, naj se nama takoj javi na naslov: Mr. Joe Mauser in John Kramler, Begunes. P. O. Box 505, Homer City, Pa.

POSREŠTVO NA PRODAJ

v fari škofjan na Dolenskem.

Lepa nova hiša in druga poslopja, sadni vrt, njive, kjer se poseje po 25 mernikov Rita, 4 lepi travniki, 5 delov lepe hoste in lep vinograd. Vse to se proda za ceno \$1200. Prišite na lastnika, naslov je: J. Orešnik, Sta. D. R. 2, box 533, Milwaukee, Wis.

VAS PODPIS

BO imel tako vrednost, kakršno mu boste s svojimi prizadevanji sami ustvarili. Vrednost odvisi največ od vašega prizadevanja sistematično hraniti.

VI ste opravičeni tudi neka imeti od vašega dela, zato se odločite sedaj izplačevati sebi določeno svoto iz vašega tedenskega zaslužka in jo vlagajte v to banko.

SKLENITE hraniti in vrednost vašega podpis bo naraščala sorazmerno s vašimi prizadevanji.

POSILJAMO denar v stare domovine po dnevni ceni. PRODAJAMO šiferte na potovanje v stare domovine in nazaj, na vse linije.

KASPAR STATE BANK Blue Island Ave., vogel 19. ceste, Chicago, Ill.

Največja slovenska državna banka v Zedinjenih državah. Kapital in prebitki \$1,000,000.00

"11" cigarette

10¢

Dobre!

Kupi te Cigarette in Prihrani Denar

OTOK ZAKLADOV.

Čudoviti dogodivljaji malega Jasaka
na suhem in na morju.

Angleško spisal R. L. Stevenson.
Poslovenil J. M.

(Dalje.)

Na njegov krik so odgovorili
ne samo tovariši na krovu, tem-
več tudi mnogobrojni glasovi na
obrežju; in ko sem pogledal v tej
ameri, sem videl, kako so ostali
razbojniki v gručah prihajali iz-
za drevja in hiteli proti svojim
čolnom.

"Čolni prihajajo sem, gospod",
sem rekel.

"Dalje torej!" je zavpil kapi-
tan. "Sedaj ne smemo gledati na
to, če ga potopimo. Če se nam ne
posreči priti do obrežja, je vse iz-
gubljeno."

"Samo en čoln se pripravlja na
odhod, gospod", sem pristavil.
"mojke drugih čolnov pa pridejo
najbolj gotovo po bregu naokoli,
da nas vjamejo."

"Zelo bodo morali iti, gos-
pod", je odvrnil kapitan. "Mor-
narji na suhem, vsaj veste! Ven-
dar nisem mislil nanje, temveč
topove kroglice nam bodo delale
precejšnje. Kroglice za kegljanje!
Hilina moje žene ne bi mogla
zgrešiti; povejte nam, sodnik,
kadar boste merili, da ustavim."

Medtem smo vozili še precej
naglo za tako preobložen čoln in
smo zajeli le malo vode. Bili smo
že blizu obrežja, še kakih tride-
set ali štirideset udarcev s vasil
in na suhem bi bili, kajti odtok je
odkril ozek pas peska pod kosa-
tim drevjem. Sedaj se nam ni bi-
lo treba več bati čolna, mali rtič
ga je že zakril našim očem. Od-
tok, ki nas je tako neusmiljeno
nadrževal, se je sedaj vračal in
nadrževal naše nasprotnike. Ede-
na naša nevarnost je bil top.

"Ako bi smel", je rekel kapi-
tan, "bi se ustavil in ustrelil še
enega."

Bilo je pa jasno, da se mislili,
da ne more nič preprečiti njho-
vega strela. Prav nič se niso bri-

gali za svojega padlega tovariša,
da pravno ni bil mrtev in sem ga
videl, kako je poskušal zlezi v
stran.

"Gotovi!" je zavpil sodnik.

"Stojte!" je ukazal kapitan
hitro kakor odmev.

In on in Redruth sta s tako mo-
djo zavelala nazaj, da se je zad-
nji del čolna pogreznil globoko v
vodo. In v istem trenutku so u-
strelili s topom. To je bil prvi
strel, ki ga je Jaket ališal, kajti
pek sodnikovega strela najbrže
ni segel do njega. Kje je frčala
kroglica, ni nihče izmed nas ve-
del; vendar mislim, da je morala
žvižgati nad našimi glavami in da
je njen puh mnogo pripomogel
k naši nesreči.

Čoln se je začel s zadnjim de-
lom popolnoma počasi potapljati
v tri čevlje globoki vodi, in samo
jaz in kapitan ava se obdržala na
nogah. Ostali trije pa so se pre-
kucnili na glavo v vodo in prišli
zopet na površje premošeni do
kože.

Do sedaj ni bilo velike škode.
Nihče ni utonil in lahko smo bre-
li proti obrežju. Toda vsa naša za-
loga je ležala na dnu in na našo
nesrečo sta ostali samo dve puški
izmed peterih za rabo. Jaz sem
pograbil svojo, ker mi je ležala na
kolenih in sem jo nehote držal nad
glavo. Kar se tiče kapitana, je je
nosil na jermenu preko rame in
kot previden človek, z ognjem na-
vzgor. Ostale tri pa so se potopile
s čolnom vred.

Da je bila naša kladrega še več-
ja, smo čuli bližati se glasove po
gozdu ob obrežju in mi nismo bili
samo v nevarnosti, da nam zastop-
ijo pot do ostroga, temveč smo
se tudi bali, če sta imela Hunter
in Joyce dovolj hrabrosti in po-
guma v slučaju, da sta bila na-
padena. Hunter je bil pogumen,
to smo vedeli, glede Joyce pa je
bilo dvomljivo — bil je sicer pri-
jazen in uljuden človek za služba-
nika, za vojaka pa popolnoma ne-
sposoben.

Vse to nam je rojilo po glavi,
ko smo bredli na suho kolikor
hitro smo mogli, in pustili za seboj
naš ubogi čoln in dobro polovico
vsakega našega smodnika in živeča.

XVIII. POGLAVJE.

Zdravnik pripoveduje dalje: Ko-
neč bojov prvega dne.

"Hiteli smo kolikor smo mogli
preko onega dela gozda, ki nas
je ločil od ostroga in pri vsakem
koraku so se glasovi roparjev
glasili bližje. Kmalu smo ališali
celo njihove korake in pokanje
vej, ko so prodirali skozi goščavo.
Spoznal sem, da mora v resnici
priti do boja in pogledal sem na
svojo puško.

"Kapitan", se rekel, "Trelaw-
ney je najboljši strelec. Dajte mu
svojo puško, ker njegova ni za
rabo."

Zamenjala sta puške in Trelaw-
ney je mirno in hladnokrvno,
kakor je bil že od začetka meteža,
za trenutek obstal, da pogleda
puško, ali je vse v redu. V istem
času sem opazil, da je Gray ne-
oborožen in dal sem mu svojo
sabljo. Vsem je dobro storilo, ko
smo ga videli, kako je pljunil v
svoje roke, nagubanih obrvi in
zašvižgal s sabljo po zraku. Vse
na njem je pričalo, da je naš novi
tovariš vreden našega zaupanja.

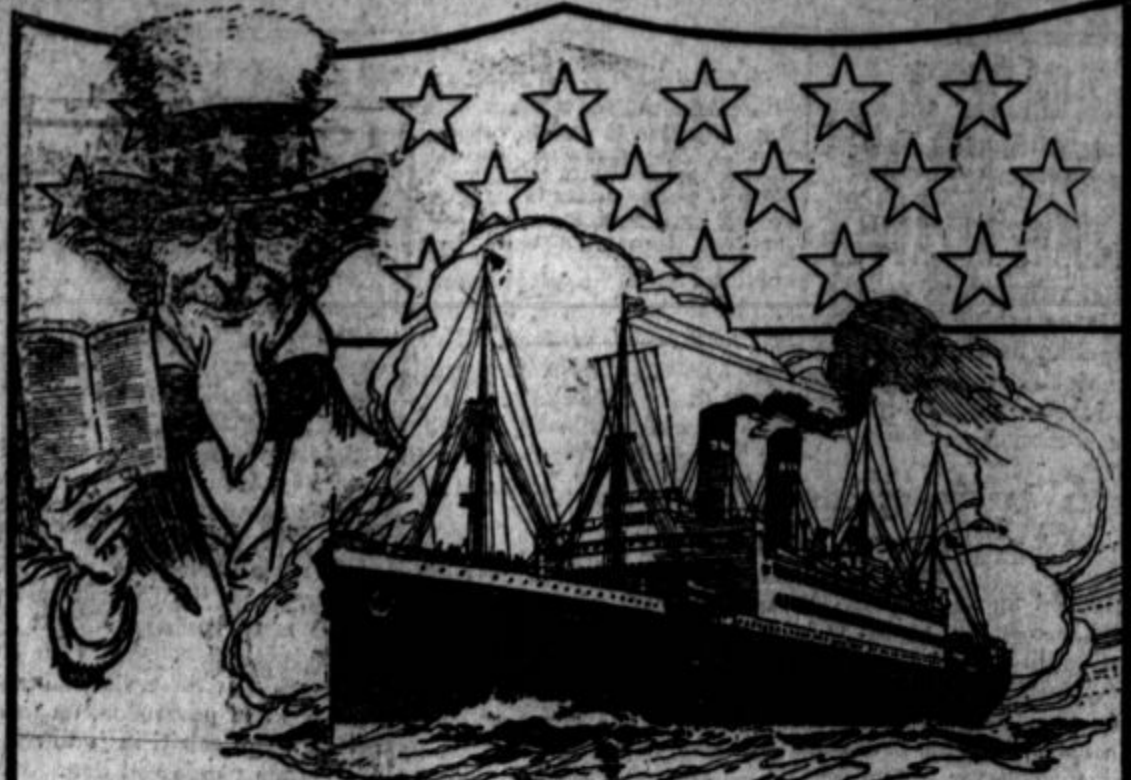
Štirideset korakov dalje smo
prišli do roba gozda in zagledali
pred seboj ostrog. Do ograje smo
dospeli nekako sredi južne strani,
in skoro ob istem času se je s kri-
kom prikazalo sedem upornikov,
z Jobom Andersonom na čelu.

Osupljeni so se ustavili, in pred-
no so se zopet zavedli, ava izra-
ograje ostroga ustrelila ne samo
jaz in sodnik, temveč tudi Hunter
in Joyce. Ti štirje strelci so se gla-
sili kot raztresena salva, vendar
so storili svojo dolžnost: eden iz-
med sovražnikov je padel, ostali
pa so se brez odlašanja obrnili in
planili v gozd.

Potem ko smo zopet nabasali,
smo si ališali ogledati padlega sovra-
znika. Bil je popolnoma mrtev, u-
streljen skozi arce.

Začeli smo se veseliti svojega
uspeha, ko je nenkrat počil v
gozdu samokres; kroglica je žviž-
gala čisto blizu mojih ušes in ubo-
gi Tom Redruth se je opotekel in
zgrudil na tla. Obadva, jaz in so-
dnik sva ustrelila nazaj; ker pa
nista imela pravega cilja, sva
najbrže trutila smodnik.

(Dalje prihodnjik.)

Stric Sam vam pripelje vaše drage
sem preko oceana.

Pišite še danes po knjižico in navodila o cenah za vožnjo.

STRIC SAM bode skrbel za vaše drage na
potovanju preko oceana. Njegovi krasni
novi parniki pod nadzorstvom in vodstvom
U. S. Lines ponujajo izvrstno postrežbo, kar
znači novo dobo v potovanju po morju. Ako
želite lahko stopite v kjerkoli urad naših za-
stopnikov U. S. Lines in plačate za prevožnjo
vaših dragih do vaših vrat na dom. Vsak pa-
lec njih potovanja bodo pod varstvom Strica
Sama.

Pišite še danes po knjižico, v kateri izve-
ste vse potrebno o potovanju in o United States
Lines parnikih. Ako mogoče oddajte v staro
domovino še letos, tedaj pažit, da potujete
pod varstvom Strica Sama na U. S. Lines pa-
rnikir. Vi ste lahko prav zagotovljeni, da do-
bite vse komedieto na državnih parnikih brez

inljame ali s vozite v prvem ali drugem kabin-
skem razredu.

Moderne ugodnosti; izvrstna postrežba

Mogoče so vaši dragi v domovini čuli o po-
tovanju v splošnem odprtem medkrovju, slabi
hrani in slabi postrežbi. Samo mislite si ka-
ko vesele bodo ako bodo imeli priliko voziti se
v finem medkrovju tretjega razreda, kjer je
vse čisto, postelje in pogrnjela, jesti hrano v
čisti jedilnici sobi, biti postreženi po prijaznih
natakarjih, v splošnem biti postreženi kot gos-
pe in gospodje, od časa ko stopijo na parnik
in dokler ne pridejo na vaš dom tu. Ali mi-
sliste vse to sami zase, ako namerate oditi na-
mi nazaj v staro domovino! Zahtevajte vse
najboljše za vaš denar. Potujte pod varstvom
Strica Sama.

Pišite po brezplačno knjižico še danes

Na vsakem parniku U. S. Lines je tiskal. Zdravnik
vselej pripravljen za bolnike. Gleda za zabavo vsem.
Kadline sohe za potnike tretjega razreda, gugalniki za
dečke in družabna soba, kjer se zbirajo vsi skupaj.
Vse je brezplačno, da se ustrezno da zadovoljiti potnik.
Torej pustite, da vam Stric Sam pripelje vaše drage
sem. Vredil je tako, da vi lahko plačate njih prevo-
znico, da se lahko upoštevajo in registrirajo predno odpo-
tujete. Podajte nam to kupno.

U. S. SHIPPING BOARD

Passenger Dept. 559 D. Z. 45 Broadway, New York

To U. S. SHIPPING BOARD

Passenger Dept. 559 D. Z.

45 Broadway, New York City

Prosim pošljite mi brezplačno knjižico potovanja in
vse navodila o U. S. Lines parnikih in mi pošljite
tako lahko to v naprej plačam, voljni listi za
moje soročnike in domovino.

Moje ime je

Street, ulica, št. R. F. D.

Mesto

ŠTEDEENJE KOT IZDATEK.

KATERO POT GRE VAŠ DENAR?

PRORAČUN VAŠIH PREJEMKOV IN IZDATKOV VAM BO POVEDAL

TO V NAPREJ.

Prihraniti denar ni tako težavno, ako se ve na kateri način. Izkušnja je dokazala, da postane šte-
denje čisto lahko in umerno, ako se proračuna našt za izdajo svojih dohodkov, brez osira na to kako
mali so, ali kako občutni so odbitki na letih.Ako smo torej doslej stali, pri katerem smatramo naše prihranke kot redno postavko naših
izdatkov, s tem da polegamo za prihranki določeni znesek na stran tako sigurno in skrbno kakor ga
bi dolgoročni menarji nametali samemu sebi — potem je vprašanje rešeno.

Dajte nam priliko razložiti vam način, ki bi bil najbolj primerna vašim potrebam.

GLAVNO ZASTOPSTVO
JADRANSKE BANKEFRANK SAKSER STATE BANK
83 Cortlandt Street New York, N. Y.

F. M. Dostojevski:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

Toda treba je bilo iti poslušat Karmazinova.
Ko sem se zadnjič ozrl za kulisami, sem videl, da
se potiče tudi tod precej nepoklicanih; celo šen-
ske so prihajale in odhajale kakor doma. Prostor
za kulisami je bil dokaj tesen in s zaveso oddel-
ljen od dvorane; koridor ga je spajal s ostalimi
sobami. Tu so čakali naši predavatelji, da pride
vrata nanje. Najbolj izmed vseh me je iznenadil
še hip gospod, ki je imel nastopiti za Stepanom
Trofimovičem. Tudi on je bil menda profesor (na-
menljivo še zdaj ne vem, kdo), ki je po neki št-
udentovski istoriji radovoljno zapustil svoj zapod;
neman varok ga je bil pred malo dnevi privedel
v naše mesto. Imel je priporočilo do Julije Miha-
ilovne, ki ga je s pobožnostjo sprejela v svoj krog.
Zdaj vem, da je bil pred veseličo komaj enkrat
pri nji ter je ves čas molčal, spremljal šale in ton
družbe okrog Julije Mihailovne s dvemnim
smehljajem in zapustil veld svojega prevzetnega,
čkrat pa do boječnosti občutljivega nastopa vas-
komur neprijeten dojem. Za predavanje ga je Ju-
lija Mihailovna sama naprosila. Zdaj je hodil iz
kota v kot in šepetal sam pri sebi kakor Stepan
Trofimovič, le da je gledal v tla namesto v zrcalo.
Smehljajev ni primerjal, čeprav se je venomer
srdito mugal nečemu. Jasno je, da tudi s njim ni-
sem mogel govoriti. Let mu je bilo kakih štiride-
set; rasti je bil majhna, glave plešasta, njegova
bradica sivkasta, obleka spodobna. Najbolj zani-
mivo je bilo, da je pri slehernemu obratu vzdig-
nil desno pet, zavilil jo nad glavo in mahnil na-
vzdol, kakor bi razbijal nevidnega sopernika v
solnčni prah. To komedijo je ponavljal vsak tre-
motek. Tesno se mi je storilo in podviral sem se,
da ališim Karmazinova.

III.

Občutje, ki sem ga našel v dvorani, apert ni
obetalo dobrega. Naprej povem, da se klanjam
pred veličino genija, toda čemu ravno naši gos-
podje geniji na koncu svojih alavnih let včasih
prav kakor majhni dečki? Kaj zato, če se piše
Karmazinov in nastopi s dojetostvostv petih kom-
mornikov v eni osebi? Ali je mogoče držati občin-
stvo, kakršno je naše, s takim sestavkom celo
sro? Sploh sem opazil, da niti največji genij ne
sme brez kazni zahtevati pozornosti občinstva na
javnem, lahkem literarnem branju za delj nego
dvajset minut. Res da so sprejeli velikega geni-
ja s skrajnim spoštovanjem; najresnejši stari gos-
podje so kazali odobravanje in radovednost, in
dame celo nemalo navdušenja. Vendar pa je bilo
ploskanje le kratko, nekam bolno in zmedenno. Za
zadnjih vrst nobene totnje, tja do hipa, ko je gos-
pod Karmazinov impregovril, in tudi zdaj se ni
ugodilo nič posebno slabega, komaj nesporazum-
ljenje. Že prej sem omenil, da je govoril s preveč
kričavim, kar malec šenskim glasom ter pravica-
tim šahinim aristokratskim gostoljem, kakor

hitro je izrekel prve besede, se zdajci nekdo na
glas zasmejal — gotovo kak neizkušen bedašek,
rjnen hehetaš, ki še ni poznal gosposkih navad.
Demonstracije pa ni bilo prav nobene; narobe, še
sikal so neumnežu, da se je kar utnil. Toda gos-
pod Karmazinov se je začel spakovati in mijav-
kati, da "odkroja za nič na svetlihi hotel brati"
(to je bilo res treba omeniti!). "So namreč vrste-
ce, ki zvene tako globoko iz areja, da je povedati
ni moči, in take svetlinje nikakor ni prav nositi v
javnost" (nu, tak zakaj si jo prinesel?); "ali ker
so ga preprosil, jo odkrije, in ker vrhutega za
smerom odlaga pero ter je prisegel ne pisati več
za noben denar, je kajpak napisal to poslednjo
stvar; in ker je prisegel, da svoj živ dan za nič
na svetu ne bo javno bral, hoče v božjem imenu
prebrati občinstvu ta svoj poslednji spis" itd.
itd. — vse po tem kopitu.

Ali to naj bi še bilo; kdo ne pozna avtorskih
predgovorov? Poudarjam pa, da je spričlo male
isobraznosti našega občinstva in vznemirjenosti
zadnjih vrst vse to utegnile roditi posledice. Kaj
ne bi bilo bolje prebrati kratko povest, majčkeno
sgodbičco tiste vrste, kakor jih je pisal prej — to
se pravi, še tudi izlizado in spakljivo, pa vendar
tuintam duhovito? Vse bi bilo rešeno. Ne, Kar-
mazinov ni storil tega! Rajši nam je bral "Mer-
ci"! Moj Bog, česa tu ni bilo! Z mirno vestjo lah-
ko rečem, da bi bil še petrograjске poslušavce krč-
popadel, nikar pa naših. Mislite si skoraj dve ti-
skani poli samih nepotrebnih, prisiljenih šenč; v
nameček je bral gospod pisatelj še nekam občino-
čelostno, kakor iz milosti, da je bilo kar žaljivo za
naše občinstvo. In snov ... Kdo bi jo razvozlat,
to snov! Kolikor koli so se grbančila naša guber-
nijska čela med vso prvo polovico branja — ni-
komur niso bila kos, tako da smo poslušali drugo
polovico samo še iz spoštljivosti. Res je bilo mno-
go besedovanja o ljubezni, ljubezni genija do ne-
ke deve, toda prizmati moram, da se je vse to mal-
ce čudno ališalo. Genialnemu pisatelju majhna,
debeluhasta postavica se po moji sodbi nič kaj ne
poda pripovedovati o svojem prvem poljubu ...
In kar človeka tudi jeni, ti poljubi so bili nekam
drugačne sorte kakor pri(nas navadnih ljudeh.
Tu je kraj nemožibno obračun s skrečnikom (š
njim ali s kako drugo seljo, ki je morala iskati v
botaniki). Čisto gotovo ima nebe vijoličasto nian-
so, ki je še ni videlo človeško oko, to se pravi,
vsi so jo videli, samo zapaziti je niso znali, "jaz
pa", bi kmalu rekel pisatelj, "sem je spoznal in
jo opisujem vam bedakom kot najnavadnejšo
stvar". Drevo, pod katerim sedi zanimivi parček,
je vsekakor oranžaste ali podobne barve. Sedita
pa nekje na Nemškem. Zdajci zagledata Pompe-
je ali Kasija na predvečer bitke; hlad zanosa ju
predino oba. Nekakšna rusalka je zavilila v gr-
movju. V bližja je zagodel Gluck na goali; kos, ki
ga je igral, je imenovan s naslovom, toda živ kret-
je ne pozna, iskati ga moraš v glasbenem besed-
njaku. Medtem se je megla zgrušila, tako zgrušila,
da je bila bolj podobna milijonom blazin ka-
kor megli. In mahoma izgine vse; pozimi ob juž-
nem vremenu se spravlja veliki genij čez Volgo.

(Dalje prihodnjik.)

Najboljša prilika za od-
hod vDOMOVINO
s velikim parnikom
PRESIDENT WILSON
DNE 20. MAJACena do Trsta ali Du-
brovnik je \$102.50.Pišite nam, da vam o-
skrbimo prostor.Denar pošljim v do-
movino po polti ali
brajzavno v dinarjih—
Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Opravljamo vse banč-
ne posle.Prejemam denarne vlo-
ge in plačujem po 4%
obresti.EMIL KISS, BANKIR
NEW YORK CITY
133 Second Ave.

CUNARD-ANCHOR

ANCHOR LONDON

IZ CHICAGO

V

ZAGREB IN LJUBLJANO

Posrednik vseh prometov po

JOHN KAMPOTICU

od Concord Line Chicago urada,

in New Yorka dne 16. maja s Concord

line parnikom

"MAURETANIA"

(1700 tonov) dne 4. vijaka

Najhitrejši parnik na svetu,

iz Chicago dne 13. maja po Wehah

Londonskemu ločnici.

Najbolj čisto — Ni na priti.

Fečki, naj kupa hitro pri Concord

Line, svetovnih kjeroli.

Ponovite naročnino na "Pro-
sveto."PRAV GLASNI COLUM-
BIA MOČNI GRAMOFON.

Cena za eno melno pero je ..\$30.00

Na dva paracl.\$35.00

Z vsakim gramofonom Vam damo za dar čisto slato kravatno iglo

vredno \$5.00, lenaki pa damo fino broško nastoj.

To je pravi novi glasni Columbia gramofon in prave slovenske
nove Columbia plošče, vsaka igra na obe strani, cena 75c, za plošče.
Vsak gramofon in vsaka plošča je nova in ne obrabljena to garantir-
mo vsekakor. Mi smo edini pravi Columbia zastopniki za Columbia
blago v Conemaugh. Plošče imamo v zalogi v vseh jezikih, pišite nam
po brezplačni cenik.Blago pošljamo po Expressu prvi dan ko dobimo Vaše naročilo.
Ako ni blago čisto in novo Vam vrnemo denar. Pazite, da kje ne
kupite obrabljeno blago za novo.

IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.

Adrian, W. Va.

Na tem mestu želim pojasniti
vsem onim, ki me uprašujejo ko-
do, da sem. Ja sem (Fežnar) iz
Brega pri Ribnici. Drugič želim
pojasniti, da poročstvo mora polo-
žiti BLAGAJNIK sam, in ne
zadržničarji ali (člani družbe).
Toliko v namzanje in pojasnilo
vsem, ki se zanimajo za to stvar.
Frank Andolšek, P. O. Box (91).
Adrian, W. Va.
(Advert.) April 29.

BABICE POZOR!

Sola v angleškem jeziku in poučen-
jem Slovenske babice, ki žele vzeti
skupnjo za licenco. Sedaj lahko vsa
Slovenska postane babica ko se je
pridela odgovorov v angleščini.
Oglasite se pri:

DR. A. M. SOUKUP,
3639 W. 22nd St., cor. Millard Ave.,
CHICAGO, ILL.

(Adv.)

FOOBLASTILA

dela MATIJA SKENDER je 12
LET, za rojake po celi Ameriki.
On že mora vedeti, kako se po-
oblastila izdelujejo. Piši mu in
razloži svoje zadevo, pa ti bo na-
redil vse pravilno, da ti ne bo
mogoče grunt prodan s nepravil-
nim pooblastilom. Njegov naslov
je 3227 Butler St., Pittsburg, Pa.
(Advert.)

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor
in vse druge potrebščine. Poskusite in
se pripravite, da je doma pri nas,
kuhanje vedno je najboljši in najče-
nejši. Dobiti je tudi shirko zoder,
steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po po-
šti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v pro-
dajalne železnine damo primeren po-
pust pri večjih naročilih. Pišite po
informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.